EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1966 **No.** 5

NOTULEN

van de openbare vergadering van de Eilandsraad

op maandag 22 augustus 1966 des avonds om 20.00 uur.

Behandelde onderwerpen:

VOORZITTER: O.S. Henriquez, Gezaghebber.

SEKRETARIS: A.J. Muyale, Wnd. Sekretaris van het eilandgebied.

Aanwezig zijn de leden: C.A.Eman, W.C.Anslijn, E.R.Finck, J.Erasmus, D.G.Croes, F.D.Figaroa, D.Flemming, L.Croes, A.I.W.Wijngaarde, Mevr. M.Irausquin, M.Croes, J.Geerman, L.V.Britten, I.S. de Cuba, A.Falconi, F.V.Lacle, A.Werleman J.U.Maduro, L.A.I.Chance, alsmede de Gedeputeerden G.A.Oduber en D.C.Mathew.

Afwezig zijn de leden: M. de Cuba en D.Tromp.

DE VOORZITTER: Ik open hierbij de openbare vergadering van de Eilandsraad en heet U allen van harte welkom.

1. Ingekomen stukken:

Telegram dd. 17 augustus 1966 van de Algemene Nederlands Antilliaanse Ambtenaren Bond betreffende verhoging van de duurtetoeslag.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk samen met agendapunt 5 behandeld.

2. Inlichtingen omtrent de Hydroponics farm.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het lijkt wel of iedereen in het duister is, wat betreft de gang van zaken bij de Hydroponics farm. Speciaal nadat plotseling een groep arbeiders is ontslagen. Wij maken ons bezorgd, dat deze gang van zaken de productiviteit en de resultaten van dit bedrijf zal benadelen. Immers, Mijnheer de Voorzitter, is het een bekend feit, dat sinds deze farm in bedrijf werd gesteld, wij telkenjare zoveel gelden bij moesten passen om dit bedrijf op gang te houden. Nu zien wij plotseling dat een behoorlijk aantal arbeiders wordt ontslagen terwijl het hoger personeel wel blijft aangehouden. In dit verband zou ik enkele vragen willen stellen aan het Bestuurscollege om verdere inlichtingen.
In de eerste plaats, Mijnheer de Voorzitter, hoeveel werd in de Hydroponics geinvesteerd aan gebouw, installaties, vergoedingen en dergelijke? Dus in totaal.
Hoeveel heeft de overname van de farm van Robins ons gekost? Wij zouden graag willen vernemen hoeveel in totaal aan de heer Robins werd betaald, in dollars.
Indertijd werd een rapport Steiner uitgebracht. Gaarne zouden wij vernemen hoeveel dit heeft gekost.
Verder vragen wij ons af, Mijnheer de Voorzitter, of het contract met de heer Robins indertijd niet inhield, dat hij alle verliezen voor zijn rekening zou houden. Dus dat alle verliezen voor zijn rekening zouden komen. Dit houdt ook in, Mijnheer de Voorzitter, een overzicht van de bedrijfsresultaten nadat de heer Jones de farm had overgenomen.
Wij zouden graag vernemen hoe de toestand van de Hydroponics farm thans is.
Hoeveel units zijn er thans in bedrijf?
Hoeveel van deze units kunnen in bedrijf worden gesteld? Hiermee bedoel ik of zij in goede staat verkeren om in bedrijf te worden gesteld.
Hoeveel personeel is nog in dienst bij de Hydroponics farm?
Om welke reden of redenen werden ongeveer 30 arbeiders onlangs ontslagen?
Hoeveel bedraagt de boekwaarde van de vaste goederen van de Hydroponics farm?
Kunt U ons mededelen, Mijnheer de Voorzitter, wat de reële waarde zal zijn van deze farm? Dit in verband, dat wij straks misschien deze farm aan een derde zouden kunnen verhuren. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij verenigen met hetgeen mijn collega, de heer Werleman naar voren heeft gebracht.
Zoals U weet lag het in onze bedoeling om deze inlichtingen te gaan vragen in een huishoudelijke vergadering, maar aangezien het niet mogelijk was dat er een andere uitleg aan het Reglement van Orde of Eilandenregeling werd gegeven, zijn wij genoodzaakt geweest om deze inlichtingen te vragen hier in een openbare vergadering.
Telkenjare komt de Hydroponics farm weer met een groot exploitatie-verlies.
Nu hebben wij gedacht dat het misschien opportuun zou zijn, dat men een of andere regeling treft waardoor het Gouvernement niet meer telkenjare voor dit verlies moet opdraaien, maar dat deze Hydroponics farm misschien verhuurd zou kunnen worden en onder een ander beheer dan de Aruminco zal kunnen worden gesteld. Het was ook opvallend dat direkt na de verkiezingen een aantal van ongeveer 30 a 35 personen werd ontslagen en dat een tijdje later weer enkele "kinderen", zo te spreken, daar werden aangenomen voor tewerkstelling bij de Hydroponics farm.
Wij zouden gaarne inlichtingen hebben of misschien het Bestuurscollege ook haarsinziens oordeelt, dat het misschien voordelig zou zijn, afstand te doen van de Hydroponics in haar geheel en de mensen die daar werkzaam zijn over te nemen bij de Werkverschaffing.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, de Hydroponics farm is voor het Bestuurscollege altijd een troetelkind geweest. Voor ons aan deze zijde is het een zorgenkind geweest. Wij hebben met belangstelling en zorgen de verwikkelingen van de Hydroponics gevolgd in de loop van de jaren. Nu komt het ons voor, dat wij het volledige overzicht van zaken moeten vragen omtrent de gang van zaken bij dit bedrijf. Onlangs, Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van moeilijkheden die er zijn gerezen, is het grootste gedeelte van de werknemers van de Hydroponics farm ontslagen. Zij zijn volgens mijn weten nog niet vervangen. Ik weet niet of het in de bedoeling ligt deze groep werknemers alsnog te vervangen. Voor ons blijft het onaannemelijk, dat een bedrijf met goede resultaat zou kunnen werken alleen maar met leidinggevend personeel en zonder lagere werknemers. Daarom rijst bij ons de vraag, Mijnheer de Voorzitter, of het nog wel doenlijk is om dit bedrijf voort te zetten.
De heer Werleman heeft gevraagd naar de exploitatie-resultaten van de afgelopen jaren tot en met de eerste half jaar van 1966.
Ik zou ook aan het Bestuurscollege willen vragen wat de exploitatie-vooruitzichten voor de rest van dit jaar zijn en hieraan, afhangende van het antwoord van het Bestuurscollege, zou ik alsdan aan het Bestuurscollege in overweging willen geven om dit bedrijf van de hand te doen aan een derde die het op een meer efficiente basis zou kunnen exploiteren opdat onze investeringen in deze farm niet geheel verloren zullen gaan.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Als de frakties er mee akkoord gaan, dan zou ik dit agendapunt graag willen verwijzen naar de huishoudelijke vergadering, zodat het Bestuurscollege dit nader kan bestuderen.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij begrijpen dat het onmogelijk is dat het Bestuurscollege ons een gedegen antwoord geeft op al onze vragen en wij willen graag het Bestuurscollege in de gelegenheid stellen om ons omstandig in te lichten, zoals wij gevraagd hebben. Daartoe is het Bestuurscollege bereid. Dus wij zijn het hier mee eens om dit naar de huishoudelijke vergadering te verwijzen.

DE VOORZITTER: Gaan de andere frakties hiermee akkoord? Dan wordt dit agendapunt verwezen naar de huishoudelijke vergadering. Het Bestuurscollege zal deze vragen schriftelijk beantwoorden.

3. Inlichtingen omtrent schoollokalen.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij hebben gemerkt, dat er ettelijke scholen zijn waar er meerdere klaslokalen zullen ontbreken voor de leerlingen die het aanstaande schooljaar moeten beginnen.
Dit baart ons zorgen en ik denk ook het Bestuurscollege.
In dit verband zouden wij graag willen vernemen in de eerste plaats hoeveel noodlokalen er thans in gebruik zijn bij het onderwijs in het algemeen, dus voor alle onderdelen van het onderwijs en ten tweede hoeveel noodlokalen er nodig zullen zijn in september aanstaande.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, zouden wij graag vernemen of het waar is, dat er schoolkinderen zijn die geweigerd zijn bij één of andere school om toegelaten te worden, omdat er niet voldoende klaslokalen zijn. Ik dank U.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, het gaat hier over schoollokalen, die er niet zijn voor de jeugd die straks de scholen zullen moeten bezoeken. Wij gaan van het standpunt uit, dat het Bestuurscollege of het Gouvernement zorg dient te dragen, dat alle kinderen, die het recht hebben om scholen te bezoeken ook een plaats kunnen krijgen op een school.

Aangezien wij hebben vernomen, dat er bij meerdere scholen niet voldoende lokalen zijn om al deze kinderen te herbergen, hebben wij gemeend dit punt op de agenda te moeten plaatsen, opdat wij van het Bestuurscollege zouden kunnen vernemen of er volgens het Bestuurscollege wel voldoende schoollokalen zijn, welke voorlopige voorzieningen het Bestuurscollege denkt te treffen om al deze kinderen op te vangen en hun de gelegenheid te geven het schooljaar normaal te kunnen beginnen. Ik dank U.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, met grote belangstelling hebben wij geluisterd naar de verschillende uiteenzettingen in deze Raad in verschillende vergaderingen over de bouw van schoolprojekten door de E.E.G. Deze scholen zullen pas over een jaar of twee beschikbaar zijn. Intussen is de groei van de schoolbevolking van dien aard, dat vooral in de buitendistrikten, met ingang van september, gebruik zal worden gemaakt van noodlokalen. In enkele distrikten heb ik vernomen, dat de toestand dusdanig is, dat er niet eens noodlokalen te verkrijgen zijn. Wij zouden graag van het Bestuurscollege vernemen wat voor stappen er zijn ondernomen om aan deze toestanden het hoofd te bieden. Met andere woorden, dat er per 1 september alle kinderen, die recht hebben op onderwijs ook worden ondervangen met of zonder hulp van de E.E.G.-steun. Ik dank U.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij hebben enige tijd terug een lijvig rapport gekregen over het onderwijs. Ons werd toegezegd, dat het binnenkort zou worden behandeld in deze Raad. Sindsdien hebben wij niets meer gehoord. Ik zou gaarne van U willen vernemen, wanneer dat rapport in de Raad zal worden behandeld. Mijnheer de Voorzitter, dat rapport omvat alles wat het onderwijs betreft, onder andere de schoollokalen en alles waarin men zou voorzien. Het Bestuurscollege heeft de toezegging aan de Raad gegeven, dat het rapport binnenkort zou worden behandeld. Tot nu toe, Mijnheer de Voorzitter, hebben wij niets meer gehoord. Gaarne zal ik van U willen vernemen, wanneer wij dit rapport in de Raad zullen behandelen. Wanneer dit rapport wordt aanvaard en uitvoering daaraan wordt gegeven, dan geloof ik dat aan alle wensen zou zijn tegemoetgekomen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij begrijpen dat wij niet direkt alle inlichtingen kunnen krijgen, maar toch zullen wij graag van het Bestuurscollege zelf willen vernemen wat voor inlichtingen het Bestuurscollege thans heeft. Indien het Bestuurscollege van mening is, dat zij ons geen volledige inlichtingen kan geven, dan brengen wij straks het resterende gedeelte naar voren in de huishoudelijke vergadering. Op dit moment zou ik graag de inlichtingen van het Bestuurscollege krijgen die beschikbaar zijn.

DE VOORZITTER: Het verzoek van de heer Werleman kan worden ingewilligd ten aanzien van dit agendapunt, in tegenstelling met het vorig agendapunt, niet te zeer omdat gegevens worden gevraagd die ingenomen moeten worden, maar omdat de algemene toestand gevraagd wordt. Wij zijn hier wel op voorbereid en de heer waarnemend gedeputeerde van Onderwijs zal de gevraagde inlichtingen verstrekken. Mocht dit te zijner tijd niet voldoende blijken, dan kan de Raad schriftelijk worden ingelicht.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, zoals door de verschillende sprekers naar voren werd gebracht, heeft dit onderwerp de volle aandacht van het Bestuurscollege. Men heeft in het algemeen gevraagd hoe de toestand is op het ogenblik van alle scholen in het algemeen van het Eilandgebied Aruba. Mijnheer de Voorzitter, dit kan ik terugbrengen tot de toestand per 1 september 1966 en dan zien wij dat wij eigenlijk voor de m.u.l.o.-scholen, bijzonder onderwijs een tekort zullen hebben.

Er zijn 32 noodlokalen, waarvan 3 bij het Maria College in Oranjestad, Rosario College 5, Heilig Hart School 2, Filomena College 3, Ana School 1, Antonius College 2, Maria School 1, La Salle College 1, Martinus School 1, St. Jozefschool 3, St. Antoniusschool 1, St. Michaël School 1, St. Augustinus College 1, Paulus School 2, Mon Plaisir School 3, en John Wesley college 2. Bij het huishoudonderwijs is er bij de Mater Dei Huishoudschool te Oranjestad een tekort aan 4 lokalen, Lourdes Huishoudschool te Noord 3, Immaculata Huishouschool 2 en de Vormingscollege Providencia 2. Bij het openbaar m.u.l.o.- en b.l.o.onderwijs hebben wij een tekort bij de Emmaschool van 1, Juliana School 1, Abraham de Veer School 2 en de Prinses Wilhelmina School 1. Bij openbare kleuterklassen hebben wij een tekort aan 3, bij de Beatrix School en de Abraham de Veer School 2.

Mijnheer de Voorzitter, U hebt laatst een uitvoerig uitleg gegeven aan de Raad over de E.E.G.-scholen. Als wij het in het algemeen bekijken, dan zien wij dat het in de bedoeling ligt om zoveel mogelijk dit tekort op te vangen. Men is van plan om de "Seventh day Adventist" school te bouwen, de lagere technisch school in San Nicolaas uit te breiden, een school voor technisch onderwijs te Tarabana te bouwen en twee b.l.o.-scholen, te Piedra Plat en Cura Cabay. Door de bouw van deze scholen zal ongetwijfeld de verschillende scholen die thans overbevolkt zijn worden ontlast. Wat betreft het tekort bij de Maria School te Santa Cruz, denkt men dit op te vangen door de bouw van een nieuwe school te Sabana Grandi en de bouw van een andere school te Poos Chikito waardoor dit zal helpen om deze scholen die thans overbevolkt zijn te ontlasten.
Wat de Mon Plaisir School betreft is het opgenomen in het plan om de E.E.G.-scholen met drie klaslokalen uit te breiden; het Vormingscollege Providencia te San Nicolaas zal door de bouw van een nieuwe R.K. Huishoudschool worden geholpen en de bouw van een openbare huishoudschool te San Nicolaas, zal ook bijdragen tot de ontlasting van vermelde scholen. In het plan is ook opgenomen, Mijnheer de Voorzitter, uitbreiding van de Wilhelmina School met vier leslokalen. Dit zijn allemaal dingen, die opgenomen zijn in de eerste fase van de E.E.G. en men zal binnen zeer afzienbare tijd met de bouw beginnen. Om aan deze noodtoestand het hoofd te kunnen bieden, Mijnheer de Voorzitter, is men van plan de bestaande overdekte speelplaats bij de school te Santa Cruz te verbouwen in twee leslokalen. Dit geld ook voor de overdekte speelplaats van de St. Antonius School. Dus hierdoor zal men enigszins het hoofd kunnen bieden aan deze noodtoestand.

DE VOORZITTER: Ik wil nog even aanvullen op hetgeen de heer waarnemend gedeputeerde van Onderwijs naar voren heeft gebracht. Voor deze tijdelijke oplossing zijn er geen schoolkinderen naar huis gestuurd wegens een tekort aan klaslokalen. Dit is dus in antwoord op de vraag van de heer F.Figaroa. Dus in al de scholen waar er een tijdelijk tekort is, wordt dit opgevangen door noodlokalen en in twee gevallen, namelijk in Santa Cruz en Savaneta, wordt een speelplaats verbouwd tot lokalen en hiermee wordt dus tijdelijk en voorlopig het probleem opgelost totdat de E.E.G.-scholen zijn gebouwd. Wat de E.E.G.-scholen betreft kan ik nog aanvullen dat deze scholen goedgekeurd zijn, dat de tekeningen en de bestekken ingediend zijn. Wij verwachten in de loop van de volgende maand machtiging van Brussen om de openbare aanbesteding te doen plaatsvinden. Dan heeft de heer Eman gevraagd naar een lijvig rapport dat binnenkort behandeld zou worden. Ik heb mijn licht eens opgestoken, maar het is ons niet duidelijk welk rapport de heer Eman bedoelt.
Ik zou de heer Eman willen verzoeken of hij in de tweede ronde eventjes zou kunnen aangeven welk rapport betreffende het onderwijs hij dus bedoelt.

Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij hebben enige inlichtingen ontvangen omtrent enkele scholen te Santa Cruz en elders waar er tijdelijkevoorzieningen zijn getroffen. Maar ik vraag mij af hoe het met de andere scholen staat. Ik wil er tevens opwijzen, dat de voorzieningen die getroffen zijn, naar onze mening het onderwijs zeker niet naar goede komt. In enkele plaatsen worden de kinderen gehuisvestigd in lokalen die ontzettend warm zijn. Te Santa Cruz, bijvoorbeeld, is er een clubgebouw dat aan de westzijde, wanneer de zon schijnt om ongeveer twee tot drie uur, net voordat de school uit is, ontzettend heet is. Ik vraag mij af hoe de oplossing is bij de andere scholen.
Ik heb vernomen, dat er geen schoolkinderen geweigerd zullen worden per 1 september. Ik ben blij dit te vernemen, Mijnheer de Voorzitter, maar ik wil wel vaststellen, dat men dit probleem al eerder had moeten zien aankomen. Waarom is men niet met een plan gekomen bij de begrotingsbehandeling om telkenjare deze accres op te vangen? Verwacht men nu plotseling ongeveer een 55 klaslokalen-tekort te vervangen?. Ik weet niet wat hierachter ligt, Mijnheer de Voorzitter, maar ik moet er wel bij constateren, dat in het verleden niet voldoende gelden beschikbaar zijn gesteld voor uitbreiding, waar dat nodig geweest zou zijn. Ik dank U.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij te vernemen, dat door de tijdelijke voorzieningen die het Bestuurscollege zal treffen, geen kinderen naar huis teruggestuurd zullen worden voor het onderwijs bij hun eerste jaar. Nogmaals wil ik het Bestuurscollege verzoeken om aan deze schoolbesturen,belast met deze scholen, op hun verzoek, de nodige faciliteiten te verstrekken om verblijf van de kinderen en onderwijzers in deze lokalen, voor zover wij die "lokalen" kunnen noemen, zo dragelijk mogelijk te maken. Dus mochten deze schoolbesturen het Bestuurscollege benaderen met het verzoek om hun daartoe faciliteiten te verstrekken, dan hoop ik dat het Bestuurscollege de noodzaak daarvan zal inzien en ook de ongunstige omstandigheden waaronder deze kinderen onderwijs moeten volgen en ook de ongunstige omstandigheden waarin de onderwijzers deze kinderen moeten onderwijzen.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, dit jaar schieten wij 32 lokalen te kort, dus 32 noodlokalen moeten worden ingericht voor kinderen uit verschillende distrikten van Aruba. Met de toename van de schoolbevolking is het zo geworden, dat voor deze noodlokalen geen tijdelijke voorzieningen zullen zijn, zoals U heeft toegezegd, maar dat deze vaste voorzieningen zullen worden. Immers het aantal schoolkinderen neemt ieder jaar toe. In 1958 werd een rapport ingediend door deskundigen, waarbij deze groei werd voorspeld. Echter heeft het Bestuurscollege de groei niet kunnen bijhouden en zitten wij met de gebakken peren, zoals men zegt. Ik zou gaarne willen vernemen hoeveel van deze noodlokalen volgend jaar en het jaar daarop met de door de E.E.G. gefinancierde scholen zullen worden vervangen. Het hoeft geen nauwkeurig getal te zijn. Een schatting is mij voldoende. Voorts zou ik willen vernemen of men reeds begonnen is met de verbouwing van die noodlokalen van de overdekte speelplaats te Santa Cruz en San Nicolaas. Immers, wij zijn maar één week verwijderd van 1 september en indien er nog geen begin is gemaakt, zoals ik heb kunnen constateren, zullen wij per 1 september toch niet klaar zijn.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het is inderdaad een gelukkige omstandigheid dat men een voorziening heeft getroffen in de behoefte dat geen enkel kind toelating zal worden geweigerd op school.
Indien ik de gedeputeerde van Onderwijs goed heb gevolgd, is het hoofdzakelijk met lapmiddelen, dat wij te werk gaan.
Mijnheer de Voorzitter, wij hadden twee rapporten.

Uit de Raad werd een commissie benoemd om alle schoollokalen te gaan bezoeken. Die commissie heeft ook een rapport uitgebracht. Nadien is er een lijvig rapport uitgebracht. Het is een blauw boek. Wij hebben het nooit behandeld. Ook het rapport door de commissie is nooit in de Raad behandeld. Mijnheer de Voorzitter, hier hebben wij nu te maken met de omstandigheid dat wij staan voor de moeilijke oplossing, hoe de kinderen toch op school te plaatsen. Volgens mij is het Bestuurscollege in deze tekort geschoten. Nu moeten wij heel wat lapmiddelen gebruiken om toch toelating aan deze kinderen te geven, terwijl men alle tijd had om in deze behoeften te voorzien. Op deze tekortkoming, Mijnheer de Voorzitter, wil ik wijzen en ik hoop dat in de toekomst men niet in herhaling zal vervallen. Ik dank U.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, mag ik als indiener van dit agendapunt nog één vraag stellen?

DE VOORZITTER: Ja, Mijnheer Figaroa.

DE HEER F.D.FIGAROA: Als ik het goed heb gehoord, dan is er bij de openbare kleuterscholen gebrek aan lokalen. Dat zou ik graag bevestigd zien.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het is namelijk zo, dat ondanks het feit, dat er op bepaalde scholen een dringend tekort bestaat aan schoollokalen, men niet mag vergeten dat er andere scholen zijn die eigenlijk leeg lopen. De groei van de schooljeugd is van dien aard dat het moeilijk is om een behoorlijke prognose te kunnen maken om het onderwijs in alle aspecten en in al zijn onderdelen tegemoet te komen. In bepaalde distrikten heb je een geweldige groei, terwijl in andere distrikten de groei minder sterk is.
Te Santa Cruz, bijvoorbeeld, Mijnheer de Voorzitter, is er alshetware een bevolkingsexplosie.
Terwijl wij op San Nicolaas, Mijnheer de Voorzitter, enkele scholen hebben waar het aantal leerlingen zeer sterk is achteruitgegaan.
Naar aanleiding van de vraag van de heer Figaroa, Mijnheer de Voorzitter, hoe de toestand zal zijn nadat de E.E.G.-scholen gebouwd zijn, kan ik hem antwoorden, dat als de E.E.G.-scholen klaar zijn, dit dan voor 80% ongeveer geholpen zal zijn. Ik dank U.

DE VOORZITTER: In aanvulling op hetgeen gedeputeerde Mathew naar voren gebracht heeft zou ik nog willen stellen op de vraag van de heer Werleman en van de heer Eman, dat het inderdaad moeilijk is om een prognose te maken, omdat men niet alleen te maken heeft met de totale groei van het aantal schoolgaande kinderen. Men heeft ook, zoals de heer Mathew al geconstateerd heeft mutaties op het eiland waar op gegeven ogenblikken in bepaalde distrikten meer belangstelling schijnt te zijn achteraf voor bepaalde studie-richtingen. En ook als men van studie-richting verandert. Terwijl vroeger in hoofdzaak belangstelling voor m.u.l.o.-onderwijs was, richt men zich nu ook tot andere richtingen zoals technisch en middelbaar onderwijs. En dit maakt het allemaal moeilijk om een zuivere prognose te maken. Overigens is de toestand waar wij nu mee geconfronteerd worden niet, omdat, zoals Mijnheer Croes gesteld heeft, het Bestuurscollege het niet kon bijhouden, maar om de doodeenvoudige reden, dat het Eilandgebied Aruba dit financieel niet kon bijhouden. En dit is U bekend, want zowel in de begroting van 1965 als in de begroting van 1966 heeft het Bestuurscollege zeer uitvoerig hierover uiteenzetting gegeven en daaruit blijkt, dat wij financieel niet in staat zijn om de scholenbouw bij te houden en vandaar dat wij zijn teruggevallen op het E.E.G.-Ontwikkelingsfond.
De toestand die thans heerst werd voorzien, maar wat niet werd voorzien was, dat er zoveel kwam kijken bij de E.E.G. voordat er gebouwd kon worden.

Wij hadden nog geen ervaring met de E.E.G.-projekten en wij hebben dat nog niet of wij deze E.E.G.-scholen kunnen beheersen. Het eerste projekt zal zijn, dat zij gebouwd worden met E.E.G.-steun. Er heeft dus bij de realisering van deze E.E.G.-scholen, als ik het zo mag noemen, een vertraging voorgedaan, die wij niet hadden kunnen voorzien. Vandaar dus deze tijdelijke oplossing. Ik kan de heer Figaroa de verzekering geven, dat het Bestuurscollege alle begrip heeft voor de ongunstige omstandigheden waarin zowel leerlingen als onderwijzers zich zullen bevinden in deze noodlokalen en ik kan ook de verzekering geven, dat het Bestuurscollege alles zal doen om deze ongunstige omstandigheden tot een minimum te beperken.
Het rapport dat de heer Eman bedoelt, is ons nog steeds niet helemaal duidelijk. Er is een twee-jarig rapport van de inspectie van onderwijs. Dat is een rapport dat men in 1958 heeft opgesteld door een commissie van deskundigen. Dat werd opgesteld door een eilandelijke commissie van Aruba, met hierin een prognose van 5 jaar, van 1958 af. Dit rapport is zo langzamerhand niet meer actueel, menen wij. Het is ook door de Raad behandeld geworden. Dus nu weten wij niet of de heer Eman bedoelt dit 2-jarige rapport Inspectie Onderwijs, dan wel het 5-jarige rapport van onderwijs van 1958 die werd overgelegd.

DE HEER C.A.EMAN: Ja, Mijnheer de Voorzitter, het is inderdaad zo. Wij hebben dat twee-jarig rapport en aan de hand daarvan werd een commissie uit de Raad benoemd en de commissie heeft ook een verslag uitgebracht. Dat werd nooit hier behandeld.

DE VOORZITTER: Mijnheer Eman, dan geloof ik, dat U zich vergist, want dat twee-jarig rapport Inspectie Onderwijs werd niet behandeld en aan de hand daarvan is er geen commissie benoemd. Er is wel een commissie benoemd aan de hand van dat 5-jarenplan van 1958.

DE HEER C.A.EMAN: Maar ook dat werd niet behandeld, Mijnheer de Voorzitter. Nu kan ik mij niet juist herinneren, of het aan de hand is van dat ander onderwijs-rapport, dat de commissie werd ingesteld. In elk geval, Mijnheer de Voorzitter, een verslag uitgebracht door de commissie werd nimmer in de Raad behandeld.

DE VOORZITTER: Mijnheer Eman, U gaat er ver terug in het verleden, maar wij zullen nagaan hoe het indertijd gegaan is. Mocht het blijken dat er geen verslag is uitgebracht aan de Raad en mocht het nog zin hebben, dan zullen wij ons hier nader over beraden.
Mijnheer Figaroa, had U gevraagd over kleuterscholen?

DE HEER F.D.FIGAROA: Ja, Mijnheer de Voorzitter, waren er drie of vijf?

DE VOORZITTER: Daarop heeft de heer Mathew reeds geantwoord in eerste instantie. Het betreft hier drie noodlokalen voor de Prinses Beatrix School in Oranjestad en twee noodlokalen voor de Abraham de Veer School in San Nicolaas. Dus 5 in totaal. Ik heb het dus ook over openbare kleuterklassen. Daarvoor is dus ook tijdelijk een voorziening genomen.

Hiermee zijn wij gekomen aan het slot van de tweede ronde. Willen de indieners van dit voorstel nog het woord voeren? Zo niet dan is dit agendapunt afgedaan.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, was het niet de bedoeling dat het verwezen zou worden naar de huishoudelijke commissie?

DE VOORZITTER: Nee, Mijnheer Eman, indiende indieners tevreden zijn met de gegevens, die wij verstrekt hebben is er geen reden om het te verwijzen naar een huishoudelijke commissie. Dus dit agendapunt is afgehandeld.

4. Herziening van de regeling inzake verlening van onderstand.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, met de invoering van de ouderdomsverzekering en het weduwe- en wezenpensioen is een zekere categorie achter gebleven bij deze sociale hulpverlening. Dit betreft onderstanden, die verleend worden aan de min- en onvermogenden. De invoering van deze twee sociale wetten heeft ook met zich medegebracht, dat het Eilandgebied minder ging uitgeven aan deze onderstanden aan min- en onvermogenden, omdat een groot gedeelte van deze onderstantrekkers zijn komen te behoren óf onder de A.O.V. óf het weduwe- en wezenpensioen.
Mijnheer de Voorzitter, wij vinden dat ook voor deze categorie armen, men een regeling moet treffen ongeveer op dezelfde basis als de andere die een verhoging hebben gekregen of een betere hulpverlening hebben gekregen. In dit verband zouden wij het Bestuurscollege in overweging willen geven om te bewerkstelligen dat voor de onderstandtrekkers in plaats van f.7,-- per week, dit bedrag verhoogd wordt tot tenminste f.15,-- per week, per persoon en dit ingaande 1 oktober 1966.
Gaarne vernemen wij het standpunt van het Bestuurscollege in deze.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, over het algemeen ben ik er ook een voorstander van om meer te geven aan die personen die het het meest nodig hebben. Dat de mensen hier bij dragen voor het A.O.V.-fonds en weduwe- en wezenpensioen , wil nog niet zeggen, dat het Eilandgebied daar helemaal geen kosten in heeft. Als ik dit goed begrijp, dan is het het Eilandgebied Aruba als werkgever voor de ambtenaren en arbeiders in dienst van het Eilandgebied verplicht tot A.O.V. bij te dragen tot een maximum van f.500,--.
Mijnheer de Voorzitter, als wij vanavond spreken over het voorstel van de onderstand, dan kan ik zeggen, dat wij over het algemeen hier vóór zijn, alleen vraag ik mij af, waarom f.15,--, waarom geen f.100,-- of f.50,--? Ik zou gaarne of van de heer Werleman of van het Bestuurscollege willen vernemen hoeveel dit met zich meebrengt voor het Eilandgebied, of dit aan te raden is en of dit eventuele verhoging van belasting hierdoor als gevolg zal hebben.
Wij zullen gaarne vernemen, gezien de begroting van het vorig jaar niet sluitend was, of deze verhoging wel mogelijk is, zo ja of dat geen financiële consequenties met zich medebrengt, zou deze fraktie een voorstander zijn van deze verhoging.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij verenigen met hetgeen mijn collega de heer Werleman naar voren heeft gebracht.

DE HEER C.A.EMAN: Het onderstand wordt nu door het Bestuurscollege verleend, maar gaarne zou ik van het Bestuurscollege willen vernemen, wat voor richtlijnen toegepast worden. Het is zo, Mijnheer de Voorzitter, dat er personen zijn die een behoorlijk inkomen hebben en toch een onderstand krijgen, een onderstand hoger dan de on- of minvermogenden. Ik wil gaarne van het Bestuurscollege vernemen, wat voor gedragslijn gebruikt wordt bij het verlenen van onderstand.
Ik zou willen vernemen of de mogelijkheid bestaat om het bedrag, dat beschikbaar is gesteld om onderstand te geven, te verhogen.

DE VOORZITTER: Het voorstel van de heer Werleman dat ondersteund wordt door de heer F.D.Figaroa en de heer M.Croes komt dus neer op een voorstel op initiatief van de raadsleden.

Aangezien artikel 13 van het Reglement van Orde bepaalt dat voorstellen op initiatief van de Raad, waarover de Raad het advies van het Bestuurscollege wenst in te winnen, opschrift moeten zijn gebracht en bij de Voorzitter worden ingediend.
Ik wil de voorstellers verzoeken hun voorstel alsnog schriftelijk in te dienen bij mij, als Voorzitter, waarna het Bestuurscollege schriftelijk haar commentaar zal geven op dit voorstel.
Ik stel dus, dat het Bestuurscollege de Raad schriftelijk haar mening zal geven op dit voorstel en dat het voorstel daarna eventueel wordt behandeld in een huishoudelijke vergadering.
De Raad beslist conform het voorstel van de Voorzitter.

5. Aanpassing van lonen en salarissen van respectievelijk arbeiders, werklieden en ambtenaren in dienst van het Eilandgebied Aruba aan de gestegen kosten van levensonderhoud.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, als ik mij niet vergis dan is vanaf januari 1958 tot heden het indexcijfer van kosten en levensonderhoud op Aruba gestegen van 100 tot 110.1.
In de afgelopen jaren werden door particuliere bedrijven regelmatig aanpassing gegeven aan deze verhoogde kosten van levensonderhoud.
Dit werd verleend voornamelijk op verzoek van de vakbonden die daarmee succes hebben geboekt. Mijnheer de Voorzitter, bij de arbeiders, werklieden en ambtenaren daarentegen hebben wij tot heden gezien, dat er geen enkele aanpassing of vergoeding is ontvangen of enige tegemoetkoming in de kosten van levensonderhoud. Mijnheer de Voorzitter, dat is een periode van acht jaar. Ik vraag mij af of het Gouvernement niet moreel gebonden is, net als de particuliere bedrijven om zijn personeel ook voor deze kosten te compenseren. Ik denk niet dat het vanwege gebrek is aan verzoeken vanwege de ambtenaren bonden.
Deze bonden hebben ettelijke malen hun belangen voorgedragen zowel bij de Centrale Regering als bij het Eilandsbestuur. Mijnheer de Voorzitter, omdat deze ambtenaren, werklieden en arbeiders in acht jaar geen aanpassing hebben gekregen aan de verhoogde kosten van levensonderhoud, zijn er ettelijke van deze personen zeker in financiële moeilijkheden geraakt. Het is zeker een feit, dat er meerdere leningen zijn opgenomen in de loop der jaren waarmee men nog zit te sukkelen, hier en daar.
Mijnheer de Voorzitter, wij erkennen dat de Centrale Regering geen gehoor wil geven aan het gerechtvaardigd verzoek van de bonden, die dit personeel vertegenwoordigen. Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen het standpunt van de Centrale Regering of van het Eilandsbestuur, als dit zo is, niet steunen, indien zij van mening zijn dat een verhoging of een aanpassing niet verantwoord is. Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat wij allen ermee eens zijn, dat deze aanpassing dient plaats te vinden.
Ik zie direkt, dat U mij de vraag zal stellen: "Waar halen wij het geld vandaan?" In de eerste plaats, Mijnheer de Voorzitter, bij particuliere bedrijven gaat het zo dat men de reserves aanspreekt voor dergelijke gevallen, dat is bekend. Het is bekend, dat de kosten van levensonderhoud stijgen. De cijfers worden publiek gemaakt. Maar, Mijnheer de Voorzitter, het schijnt zo te zijn, dat men, bij het Gouvernement, dat geen particulier bedrijf is, dit niet kent, ofschoon men het wel onderkent. Ik denk dat de tijd aangebroken is, dat men de knoop doorhakt.
Het Gouvernement is moreel verplicht de ambtenaren te vergoeden naar billijkheid en dit houdt ook in om een vergoeding te geven aan de kosten van levensonderhoud, wat zoals ik reeds zei, door andere particuliere bedrijven reeds is gegeven. Dus een voorbeeld is reeds gegeven door de particulieren. Wij hadden eerder gedacht, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege en de Regering dit had moeten doen.

Een eenmalige tegemoetkoming te verlenen aan het betrokken personeel voor de periode van 1958 tot 1966 in de vorm van een dertiende maand en tevens,Mijnheer de Voorzitter, voor het volgend jaar de mogelijkheid te bezien om tenminste een zekere percentage van deze kosten van levensonderhoud te incorporeren in de salarissen. Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen zo niet blijven doorgaan. De knoop moet ergens doorgehakt worden. Uit billijkheidsoverwegingen, Mijnheer de Voorzitter, vragen wij het Bestuurscollege om al het mogelijke te doen om dit te bewerkstelligen. Mijnheer de Voorzitter, in dit verband stellen wij aan de Raad voor om het Bestuurscollege op te dragen een eenmaal compensatie te geven aan alle arbeiders, werklieden en ambtenaren in Eilandsdienst voor de periode 1958 tot en met 1966, dit te vergoeden in de vorm van een dertiende maand dit jaar en om in 1967 de mogelijkheid te bestuderen om tenminste een zekere percentage van de kosten van levensonderhoud in de salarissen en bezoldigingen op te nemen. Ik dank U.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, agendapunt 5 is zeker een teer punt, maar van veel belang. Zoals reeds naar voren is gebracht werden sinds 1958 de salarissen of de duurtetoeslag van de ambtenaren niet meer herzien. Nu kunnen wij ons voorstellen, dat het Bestuurscollege kan zeggen, zoals reeds in 1964 ons werd gezegd, dat de verhoging van de duurtetoeslag op sociaal economisch gebied ligt en dat dit een landszaak is. Maar in 1964 werd ons ook gezegd, dat bij de invoering van het Materieel Ambtenaren Recht het Eilandgebied gerechtigd zal zijn om zijn ambtenaren dat salaris uit te betalen of die duurtetoeslagen toe te kennen, waarop zij recht zouden kunnen doen gelden. Inmiddels is het Materieel Ambtenaren Recht in werking getreden, zodat het Bestuurscollege volkomen gerechtigd en bevoegd is om de duurtetoeslagen te herzien. Natuurlijk zal het Bestuurscollege weer naar voren brengen, dat dit in overleg zal dienen te geschieden zowel met de Landsregering als met de Eilandsregering van Curacao, alhoewel door het Bestuurscollege meerdere malen naar voren is gebracht dat wat op Curacao gebeurt hier op Aruba nog niet hoeft te gebeuren. Mijnheer de Voorzitter, zoals naar voren is gebracht, hadden wij graag gezien dat de aanpassing over reeds vervlogen jaren zal kunnen plaatsvinden door een eenmalige uitkering en dat in 1967 een percentage wordt geincorporeerd in de duurtetoeslag.
Voorts is het zo dat niet alleen de duurtetoeslag niet werd gegeven of herzien, maar tevens is het zo, dat ook geen prijsbeheersing of prijscontrole werd uitgeoefend.
In de tussentijd van 1958 tot 1966 zijn de prijzen van levensmiddelen, kleding en schoeisel erbarmelijk gestegen, zodat het mes dus van twee kanten sneed. Mijnheer de Voorzitter, wij begrijpen dat het moeilijk zal zijn de nodige fondsen te krijgen voor uitbetaling hiervan.
Maar nochthans nodigen wij het Bestuurscollege uit te willen bewerkstelligen dat zo niet een algemene duurtetoeslag kan worden gegeven, minstens aan die ambtenaren die een basissalaris hebben van ongeveer 2880 en gehuwd 3600, een bevredigende regeling zal worden getroffen. Ook, Mijnheer de Voorzitter, dat het misschien mogelijk zal zijn om een minimum kindertoelage aan de ambtenaren toe te kennen.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, bij het begin van de vergadering stelde U voor om agendapunt 1 van de ingekomen stukken samen te behandelen met agendapunt 5.

DE VOORZITTER: Als ik even mag interrumperen.
Inderdaad, Mijnheer Croes. Ik wil er even nog op wijzen dat agendapunt 1, dus het ingekomen stuk ook aan de orde is. Ik heb nagelaten om er op te wijzen, dat het telegram, dat valt onder de ingekomen stukken thans aan de orde is bij dit agendapunt.

Mochten de heren Werleman en Figaroa hier op nog willen terugkomen, dan zal ik hen later de gelegenheid geven. Het woord is aan de heer Croes.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, gaarne zouden wij de inhoud van dit telegram willen vernemen en wat voor ons op dit ogenblik nog belangrijker is, is de reactie van het Bestuurscollege hierop.
Heeft het Bestuurscollege de Ambtenarenbond reeds van antwoord gediend en in welke zin? Teneinde niet in herhaling te vervallen, Mijnheer de Voorzitter, zou ik mij gaarne aansluiten bij de woorden van de twee voorgaande sprekers.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, zoals ik reeds begon te zeggen is de aanpassing van lonen en salarissen aan de gestegen kosten van levensonderhoud iets zeer natuurlijks, iets waarin voorzien dient te worden. Wij hebben het voorbeeld van de Lago, wij hebben het voorbeeld van verscheidene particuliere bedrijven die dit jaarlijks bekijken en deze aanpassing invoeren. Bij het Eilandgebied, Mijnheer de Voorzitter, schijnt dit niet het geval te zijn.
Wij hebben verscheidene categorieën werknemers. Wij hebben werknemers bij het Water & Energie Bedrijf, bij de Openbare Werken, bij de Telefoondienst. Tot nog toe heeft de Raad echter geen enkel voorstel bereikt teneinde de salarissen van deze werknemers aan te passen aan de gestegen kosten van levensonderhoud. Speciaal ten opzichte van de werknemers van het Water & Energie Bedrijf zou ik van U willen horen hoe de toestand daar is. Ik heb van verscheidene werknemers daar gehoord dat de toestand daar vergeleken bij andere diensten zeer slecht is en dat deze werklieden het meest misdeeld zijn.
Gaarne zou ik van de betrokken gedeputeerde vernemen of dit waar is en of daarin verandering kan worden gebracht.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb een brief voor mij liggen van de Ambtenarenbond waarin het bestuur beweert, dat sinds 1958 de ambtenaren een relatieve salarisverlaging hebben gehad van 10,1%.
Gaarne zou ik vernemen, Mijnheer de Voorzitter, hoe dit mogelijk is en waarom deze ambtenaren ook geen aanpassing hebben gekregen aan de gestegen kosten van levensonderhoud.
Het is algemeen bekend, dat ten opzichte van artikelen, die men kan zeggen, de noodzakelijke zijn voor de dagelijkse menselijke behoefte, dat deze artikelen heel wat zijn gestegen. Levensmiddelen en andere artikelen voor het dagelijks gebruik zijn gestegen. Ik vraag mij af of het Bestuurscollege nooit een studie daarvan heeft gemaakt, dat er een zekere aanpassing moet worden ingevoerd aan de gestegen kosten van levensonderhoud. Zoals ik reeds zei, ten opzichte van het Water & Energie Bedrijf, zal ik gaarne vernemen of de werknemers bij deze dienst inderdaad de meest misdeelden zijn.
Wij hebben het verscheidene keren hier in deze Raad gehad over de Werkverschaffing. Deze Werkverschaffing vind ik een misdaad.

DE VOORZITTER: Mijnheer Eman, ik geloof dat U afwijkt. Wij hebben het hier op het ogenblik aan de orde een aanpassing van lonen en salarissen van de arbeiders, werklieden en ambtenaren. De mensen van de Werkverschaffing vallen hier niet onder.

DE HEER C.A.EMAN: Vallen zij niet onder werklieden, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Nee, Mijnheer Eman.

DE HEER C.A.EMAN: Wat zijn zij dan, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Het gaat hier om arbeiders en werklieden in dienst van het Eilandgebied.

DE HEER C.A.EMAN: Maar zijn deze geen werklieden in dienst van het Eilandgebied?

DE VOORZITTER: Nee, Mijnheer Eman. Dus ik wil U verzoeken om U te houden bij het agendapunt arbeiders, werklieden en ambtenaren in dienst van het Eilandgebied.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, U kunt binnenkort van onze fraktie verwachten een agendapunt betreffende de Werkverschaffing. Dan zullen wij in de gelegenheid zijn daarover te spreken.
Ten opzichte van de arbeiders in dienst van Openbare Werken, de losse arbeiders, zouden wij ook gaarne van U vernemen hoe feitelijk de positie van deze arbeiders zijn, vooral ten opzichte van de losse arbeiders.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, zou ik gaarne van U vernemen wanneer deze arbeiders, deze werknemers uit dienst gaan bij het bereiken van een bepaalde leeftijd, ik meen dat het de 60-jarige leeftijd is, wat voor onderstand deze mensen genieten, bij wijze van pensioen of pensioen bij wijze van onderstand, hoe het dan ook moge zijn.
Ik dank U.

DE HEER J.GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, de ambtenaren hebben hun vertegenwoordigers, de Bond. Maar nu wil ik spreken voor de losse arbeiders. Meerdere malen heb ik hier in deze Raadszaal naar voren gebracht, dat de werklieden bij de Telefoondienst en het Water & Energie Bedrijf een herziening van hun lonen dienen te krijgen.
Het is namelijk zo dat de Telefoondienst sedert 1953 gegroeid is.
Ik heb al die cijfers hier voor mij. Ook bij het Water & Energie Bedrijf heb ik naar voren gebracht, dat de technische inrichtingen, de machinerieën van zodanig aard zijn, dat het van zelfsprekend is, dat de verantwoordelijkheden van deze arbeiders verhoogd zijn.
Ik zou van het Bestuurscollege willen vernemen, hoe het staat met de shift differentials bij het Water & Energie Bedrijf.
Ten aanzien van de ambtenaren zou ik gaarne antwoord van het Bestuurscollege willen vernemen voordat ik terugkom in de tweede ronde.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, dit is geen nieuwe aangelegenheid; ik kan mij herinneren toen ik 2 jaar geleden nog een voorstel deed om de 40-urige werkweek in te stellen voor het ambtenarenkorps. Indertijd zei men, "Nee, geen 40-urige werkweek, liever een verhoging". Daarom denk ik, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege in de gelegenheid is geweest om na te gaan of het mogelijk was een verhoging te geven, ja of nee. Maar, Mijnheer de Voorzitter, alvorens over te gaan een beslissing te nemen of zo'n verhoging gegeven kan worden wil ik vragen, Mijnheer de Voorzitter, of het Bestuurscollege contact heeft opgenomen met de Landsregering over deze zaak.
Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen niet een verhoging geven alleen aan de Eilandsambtenaren en werklieden en aan de Landsambtenaren niet, vooral de politie mensen, Mijnheer de Voorzitter, die, zoals ik heb begrepen, dit probleem ook aanhangig gemaakt hebben bij de Landsregering voor wat betreft hun salarissen. Daarom wil ik vragen of dit probleem ook is opgenomen met de Landsregering. Als dit nog niet gedaan is, Mijnheer de Voorzitter, en als wij zo ver komen, dat wij een beslissing kunnen nemen tot het verlenen van een verhoging van salarissen, dat het dan zodanig kan gebeuren, dat het tegelijkertijd in orde komt voor de Landsambtenaren.

Oók, Mijnheer de Voorzitter, wil ik vragen of het Bestuurscollege gedacht heeft aan het zojuist gedane voorstel van de heer Geerman, hetgeen ik gaarne wil steunen, als wij zover komen, om shift differentials te geven aan de mensen die wacht lopen, want bij de Lago en andere plaatsen is het wel zo, dat mens, die wacht lopen een gratificatie krijgen.
Ik begrijp wel, Mijnheer de Voorzitter, dat U niet zomaal een, twee, drie kan overgaan tot het geven van een verhoging, maar ik hoop wel Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege mijn voorstel zal bestuderen om wanneer het ooit zo ver komt, dat wij een verhoging kunnen geven, dat 't gegeven wordt in een zogenaamde "flat sum". Mijnheer de Voorzitter, dat iedere ambtenaar een gelijk bedrag krijgt, waarbij hij geholpen zal zijn.

DE VOORZITTER: Wij zijn thans gekomen aan het einde van de eerste ronde voor wat betreft de vragen. Wij zullen thans overgaan tot de beantwoording van die vragen.
Aangezien het hier betreft een algemene beleidskwestie, zal ik als Voorzitter de antwoorden verstrekken.
In de eerste plaats wil ik een telegram voorlezen, dat wij hebben ontvangen, hetgeen dus valt onder ingekomen stukken.

Aan de Eilandsraad van het Eilandgebied.
Leden van de ANAAB Aruba op 16 augustus 1966 in algemene ledenvergadering bijeen dringen er bij Uw College met de meeste klem op aan bij het Bestuurscollege een voorstel in te dienen tot verhoging van de duurtetoeslag per 1 januari 1966 gezien het feit, dat de index cijfer reeds meer dan 10 punten is gestegen en geen duurtetoeslagverhoging heeft plaatsgevonden sinds 1958. Door het niet aanpassen van de salarissen aan de gestegen kosten van levensonderhoud zijn reeds vele ambtenaren in financiele moeilijkheden geraakt.

Ik zal in mijn antwoord namens het Bestuurscollege eerst ons commentaar geven op het commentaar, dat naar voren is gebracht en daarna het standpunt geven van het Bestuurscollege ten aanzien van het voorstel dat gedaan werd.
Wat betreft de stijging in de kosten van levensonderhoud zullen wij stellen, dat dit feit door het Bestuurscollege wordt erkend.
Ook erkennen wij in principe de billijkheid om de salarissen en de lonen van de werknemers bij de Overheid hieraan aan te passen. Echter zal het Bestuurscollege ook met andere factoren rekening moeten houden, behalve dus de billijkheidsfactor, gebaseerd op de stijging in de kosten van levensonderhoud. Het Bestuurscollege heeft in deze uiteraard overleg gepleegd met de Landsregering en hiermee beantwoord ik dus meteen de vraag gesteld door de heer Chance. Ook bleek ons bij dat overleg aan de hand van afschriften van brieven, die wij ontvangen hebben van de Ambtenarenbond, dat brieven met gelijke strekking aan de Minister-President gericht waren.
De Ambtenarenbond heeft antwoord gehad van de Minister-President op 14 juli 1966. Het antwoord luidt als volgt: Naar aanleiding van bovenaangehaalde brieven heb ik de eer U te berichten dat gewerkt wordt aan de incorporatie van de duurtetoeslag in de bezoldiging.
Verwacht wordt dat binnenkort ook zal worden overgegaan tot taakomschrijving en functiewaardering. Aan de hand hiervan en van een in te stellen onderzoek naar de bepaling in de particuliere sector zal moeten blijkenof een salarisherziening dient plaats te vinden. Zoals door mij bij de begrotingsbehandeling in de Staten werd medegedeeld kan een verhoging van de duurtetoeslag niet in gunstige overweging worden genomen. Evenmin zou vooruitlopende op bovengenoemde maatregelen tot toekenning van een tegemoetkoming, zoals door U verzocht, kunnen worden overgegaan.

Met andere woorden er wordt een onderzoek ingesteld en er wordt een vergelijking getrokken met de salarissen in de particuliere sector. Er wordt een taakomschrijving opgesteld en een functiewaardering gehouden door deskundigen en de Regering is niet bereid om vooruitlopende op de resultaten van deze studie over te gaan tot verhoging van de duurtetoeslag.
Het Bestuurscollege is van mening, dat zij er goed aan zal doen om eveneens te wachten totdat het resultaat van deze studie bekend is. Het is ons namelijk bekend, dat deze studie door de deskundigen ook de functies bij het eiland zal omvatten.
Het lijkt ons inderdaad van belang te weten hoe de incorporatie van de duurtetoeslag zou plaatsvinden en wat de resultaten zijn vergeleken met de particuliere sector, alvorens te overwegen hoe dit aan te passen.
Afgezien daarvan speelt nog een financiele kwestie een rol, want deze aanpassing heeft uiteraard financiele consequenties.
Indien wij de stijging in de kosten van levensonderhoud zouden erkennen en indien wij die gaan verrekenen in het salaris, dan zou er een gemiddelde verhoging moeten plaatsvinden van ongeveer 10%. Bij berekening is gebleken dat voor 1966 dit een extra uitgave zou betekenen voor het Eilandgebied. Nu spreek ik alleen maar over de ambtenaren, arbeiders en werklieden in Eilandsdienst: f.1.150.000,-- voor de ambtenaren en f.400.000,-- voor de arbeiders en werklieden. Dus deze aanpassing van de duurtetoeslag met 10% zijnde dus de stijging in de kosten van levensonderhoud, zou met zich meebrengen een extra uitgave op de eilandelijke begroting van anderhalf miljoen gulden dit jaar en volgend jaar en dan ieder komend jaar een hoger bedrag. Het Bestuurscollege kan U nu reeds mededelen, dat er financieel geen mogelijkheden zijn om deze uitgave te dekken dan door een belastingverhoging. De vraag is of de Raad ervoor voelt om belastingen te verhogen om aan een bepaalde groep, die werkt met de Overheid, een salarisverhoging te geven.
Deze uitgave van 11/2 miljoen gulden kunnen wij op geen andere wijze dekken dan door een belastingverhoging.
Ik kom thans tot het voorstel zelf, zoals gedaan en ondersteund en hierbij wil ik weer gebruik maken van artikel 13, of moet ik gebruik maken van artikel 13, namelijk dat voorstellen op initiatief van de Raad, waarover de Raad een advies van het Bestuurscollege wenst in te winnen, moeten op schrift zijn gebracht en bij de Voorzitter ingediend.
Indien de Raad ten aanzien van dit voorstel de mening van het Bestuurscollege zal willen hebben, dan wou ik U verzoeken om het voorstel schriftelijk bij mij in te dienen. En hiermee kunnen wij over gaan tot de tweede ronde en het woord is aan de heer Werleman.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij hebben de reactie van het Bestuurscollege in deze mogen ontvangen en tevens enige reacties van de andere fraktieleden. Wij begrijpen volkomen, dat dit voorstel van ons financiele consequenties heeft.
Mijnheer de Voorzitter, bij de particuliere bedrijven heeft men telkenjare rekening met dit probleem gehouden. Men heeft het niet laten oplopen tot 10%. Ik vraag mij af waarom men vanwege de Centrale Regering en het Eilandsbestuur dit heeft getolereerd, zodat dit voor ettelijke jaren is blijven liggen en dat men er niets aan gedaan heeft na drie of vier jaar, toen de financiën nog behoorlijk waren. Men heeft het laten oplopen. Maar mijn andere fraktiegenoot zal hierop terugkomen. Ik kan de heer Finck en de heer Geerman de verzekering geven dat mijn voorstel niet slechts de ambtenaren inhoudt, doch ook de arbeiders en werklieden.

Mijnheer de Voorzitter, wij zijn blij te vernemen, dat het Bestuurscollege de billijkheid van ons voorstel inziet. Niettemin zouden wij graag van het Bestuurscollege willen vernemen wanneer men de knoop wil doorhakken. Ik kan mij nog herinneren, Mijnheer de Voorzitter, toen ik nog in de Staten was, werd ook door de Centrale Regering steeds beloofd, dat de incorporatie zou doorkomen.
Tot heden, Mijnheer de Voorzitter, is echter niets gedaan. Dus ik weet niet in hoeverre wij hieraan kunnen geloven. Ik denk, dat de heer Geerman dit ook kan beamen en ook de heer Finck. Mijnheer de Voorzitter, dat men nu een andere weg wil opgaan, dus van beschrijving van taken van het personeel en functiewaardering, daar zie ik een gevaar in. Dit wordt over het algemeen gesproken in subjectieve waardering en dat kunnen wij van nu af reeds zien, Mijnheer de Voorzitter.
Ik kan mij niet verenigen met zulk een handelswijze, en speciaal niet als die door de Landsregering nog verder gestrekt wordt, dus verder gaat, zelfs tot Eilandsambtenaren. Ik kan niet indenken dat de Landsregering dit ook gaat doen voor de Eilandsambtenaren.
Het Bestuurscollege kan ik nog begrijpen, maar niet de Landsregering.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, aanpassing en verhoging van duurtetoeslag brengen hoge kosten met zich mee en het Bestuurscollege kan dit probleem alleen oplossen door de belastingen te verhogen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, in plaats daarvan kan men ook de accijnzen en invoerrechten verhogen, door in plaats van 45% over te gaan tot 55%. Ook is het misschien mogelijk, alhoewel hierop door het Bestuurscollege reeds werd gezegd, dat dit tot de bevoegdheden van het Land behoort, het invoeren van een eilandelijke loterij. Volgens mij is dat misschien wel mogelijk met toestemming van de Landsregering,
Mijnheer de Voorzitter, de tijden veranderen. Indertijd werd een overeenkomst gesloten voor de bijdrage van het Land en de Eilandgebieden. Inmiddels zijn de toestanden gewijzigd waardoor vroegere noodlijdende eilanden thans bijna op eigen benen kunnen staan, zodat volgens mij het eiland zich zowel Curacao als Aruba op het ogenblik hun eigen inkomen hard nodig hebben voor het tegemoetkomen in de verplichtingen ten aanzien van hun ambtenaren, arbeiders en werklieden. Dus ik wil bij deze voorstellen, dat het Bestuurscollege mijn suggesties verder bestudeert en de mogelijkheid beziet in hoeverre dit mogelijk is. Dus een poging tot het verkrijgen van een grotere, van wat het aandeel ons toekomt uit de invoerrechten en accijnzen en vermindering van onze bijdrage aan het Land. Ik dank U.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het is voor ons een verheugend geluid, dat door het Bestuurscollege erkend wordt, dat het inderdaad noodzakelijk is dat er een aanpassing komt van de lonen en salarissen aan de gestegen kosten van levensonderhoud.
Dit wordt door het Bestuurscollege erkend en onderstreept.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb wel erop gewezen, dat indien men deze aanpassing zou willen invoeren, dit alleen zou kunnen geschieden door verhoging van belastingen.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan namens mijn fraktie hier verklaren, dat wij tegen belastingverhoging, in welke vorm dan ook, zijn.
Dat hebben wij meerdere malen betoogd. Mijnheer de Voorzitter, ik vraag mij wel af of er geen andere wijze is waarin hierin zou kunnen worden voorzien. Het is een grote billijkheid en op de een of andere wijze dient daarin te worden voorzien.
Mijnheer de Voorzitter, volgens mij heeft de heer Finck gezegd, dat de Minister-President toegezegd heeft dat tegen december de duurtetoeslag in de lonen en salarissen zal worden geincorporeerd.

Heb ik de brief, die U zoeven voorlas, goed verstaan, Mijnheer de Voorzitter, dan meen ik dat daarin juist het tegenovergestelde staat. Zou U dat nog even kunnen doorlezen?

DE VOORZITTER:Heel graag in de tweede ronde, Mijnheer Eman.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het is inderdaad een aangelegenheid waar wij vanavond niet zomaar over zouden kunnen beslissen, vooral wanneer het Bestuurscollege ons mededeelt, dat deze aanpassing alleen zou kunnen worden ingevoerd door belastingverhoging.
Gaarne zou ik willen verzoeken of dit onderwerp eventueel straks, naar de huishoudelijke commissie kan worden verwezen om in al zijn aspekten te worden beoordeeld.

DE HEER J.GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik ben zeer blij te vernemen, dat het in de bedoeling van het Bestuurscollege ligt om te zijner tijd over te gaan tot taakomschrijving en functiewaardering.
Maar volgens mij, Mijnheer de Voorzitter, moet daar ook komen, vaststellen van personeelsinformaties. Mijnheer de Voorzitter, dit verzoek heb ik sedert 1950 in de Staten gedaan en daarom ben ik zeer blij, dat de Centrale Regering en ook het Eilandgebied hiertoe over zal gaan. Mijnheer de Voorzitter, als ik het Bestuurscollege goed kan volgen, dan ben ik de mening toegedaan dat straks alleen sprake kan zijn van duurtetoeslag, taakomschrijving en functiewaardering. Dus met andere woorden, het Bestuurscollege moet komen te weten wat een functie van een ambtenaar is, zodat men hem kan betalen naar verantwoordelijkheid etc. Mijnheer de Voorzitter, dat kan wel opgaan ten aanzien van de ambtenaar, maar het kan moeilijk opgaan ten aanzien van de arbeiders.
Daarom zou ik in het antwoord van het Bestuurscollege aan de Raad naar voren willen laten komen de juiste bedoeling van het Bestuurscollege naar aanleiding van mijn vragen: dus het verschil van de waardering van de ambtenaren - dat hoeft niet te gebeuren bij de arbeiders - ook een aanpassing indien het nodig is na de vaststelling van de functies en na de herwaardering en uiteraard na het vaststellen van de personeelsinformatie. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, wat betreft Uw mening over belastingverhoging, daar ben ik altijd een voorstander van geweest en dat zal ik ook blijven. Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik sta er toch op dat het Bestuurscollege contact opneemt met de Landsregering om deze gelegenheid te krijgen, zodat, als wij zover komen, de beschikking zullen hebben voor de nodige dekking.
Mijnheer de Voorzitter, bij de aanpassing mag de ene niet een zeer groot bedrag krijgen en de andere een minimum klein bedrag krijgen. Iedereen moet een gelijk bedrag krijgen.
Ook, Mijnheer de Voorzitter, wil ik dit vragen. Soms, wanneer het Bestuurscollege telegrammen en brieven krijgen worden die niet beantwoord. Daarom wil ik het Bestuurscollege vragen om zo gauw mogelijk een antwoord te geven op het telegram van de Ambtenarenbond om hen te laten weten dat deze aangelegenheid de volle aandacht heeft van zowel het Bestuurscollege als van de Eilandsraad.
Ik dank U.

DE VOORZITTER: Ik zal overgaan tot de beantwoording in de tweede ronde. De heer Werleman heeft de vraag gesteld, hoe het mogelijk is, dat bij de particuliere bedrijven wel rekening wordt gehouden met een jaarlijkse aanpassing wanneer de kosten van levensonderhoud stijgen. Hij trekt dus een vergelijking tussen de Overheid en het particuliere bedrijfsleven.

Ik wil erop wijzen, dat een dergelijke vergelijking niet altijd opgaat, omdat bij particuliere bedrijven er sprake is van winstgevende, althans winstbeogende ondernemingen, terwijl wij als Overheid het moeten doen met de belastingopbrengsten, die wij krijgen, tenzij wij de belasting verhogen. Indien deze particuliere bedrijven, de winst in aanmerking nemende, die zij maken, kans zien om de lonen en salarissen van hun personeel aan te passen, dan is dat een verheugend feit, maar dan wil dat nog niet zeggen, dat de Overheid daartoe ook in staat is.
Overigens hoop ik, dat de heer Werleman bereid zal zijn als straks het rapport bekend is van de vergelijking van de salarissen en de lonen van de Overheid en de particuliere sector om dan ook een vergelijking te trekken.
De heer Werleman heeft ook gevraagd, wanneer de knoop doorgehakt zal worden. Het Bestuurscollege zal in de eerste plaats willen afwachten, net zoals de Regering, zoals blijkt uit het repliek van de Minister-President, totdat de uitslag van de vergelijkende cijfers bekend is. En in de tweede plaats moet op zijn minst een financiële oplossing worden gevonden op dit vraagstuk. Daar kom ik nog op terug.
Dan heeft de heer Werleman gesteld, dat hij a priori tegen het idee van een taakomschrijving en een functiewaardering is, want het is een subjectieve zaak en wordt door mensen beoordeeld.
Het verbaast mij dit te horen van hetzelfde raadslid, dat hij eerder een vergelijking trof met de particuliere bedrijven.
Het zal hem wel heus bekend zijn, dat juist de particuliere bedrijven, althans de grote bedrijven, deze materie steeds baseren op een taakomschrijving en functiewaardering. Het is een heel normale zaak bij de particuliere bedrijven en ook bij de Overheid.
De heer Figaroa heeft gesteld, dat hij tegen belastingverhoging is en vraagt zich af of het financiële probleem niet anders op te lossen is. Hij brengt naar voren een andere mogelijkheid, namelijk een wijziging in de Eilandenregeling, waarbij de aandelen van het Eilandgebied in de belastingopbrengsten, die verdeeld worden tussen Land en Eiland, kunnen worden verhoogd en de bijdrage van het Eiland aan het Land kan worden verlaagd. Dit is echter een zaak, die uiteindelijk niet door het Eilandgebied en ook niet door de Raad kan worden behandeld. Dit houdt in een wijziging van de Eilandenregeling die dus alleen door de Staten kan worden goedgekeurd, ik meen door twee-derde meerderheid. Overigens vraag ik mij af, of hiermee het probleem dan opgelost is. Eventueel zal dan het Eilandgebied Aruba een groter aandeel krijgen uit bestaande belastingposten van de Nederlandse Antillen, maar wat doet dan de Landsregering? Die komt dan met een tekort te zitten. Het zal toch wel de bedoeling zijn, ook van de Ambtenarenbond, dat niet alleen de ambtenaren van het Eilandgebied Aruba een verhoging van duurtetoeslag krijgen. Waar haalt dan de Landsregering de financiën vandaan?
Het is niet aan ons om de problemen van de Landsregering te behartigen of naar voren te brengen, maar ik wil even het inreële van het voorgestelde naar voren brengen, want volgens mij verschuift men daarmee alleen maar de problemen en wordt het essentieel probleem niet opgelost. Een eilandelijke loterij om de duurtetoeslagen te verhogen lijkt ons principieel een bezwaarlijke aangelegenheid. Niet zozeer een eilandelijke loterij zodanig, maar wel om een duurtetoeslag te verhogen, waarvan men kan verwachten, dat die zich periodiek weer zal voordoen en dat dus te financieren met een eilandelijke loterij.
Dan zouden wij liever de eventuele opbrengsten van die eilandelijke loterij kunnen besteden voor liefdadigheidsinstellingen.
Overigens, zoals de heer Figaroa terecht heeft gezegd, is dit een lands aangelegenheid.
De heer Eman heeft gesteld, dat het hem verheugt, dat het Bestuurscollege de noodzaak heeft erkend van een aanpassing van de duurtetoeslagen en de lonen. Ik wil zekerheidshalve en volledigheidshalve erop wijzen, dat ik niet het woord noodzaak heb gebruikt, maar billijkheid.

Wij erkennen de billijkheid en ik wil er aan toevoegen, dat wij ook de gestegen kosten erkennen van het levensonderhoud. Wij geven dit allemaal toe en in principe voelen wij er ook voor, maar ik heb er ook op gewezen, dat er andere aspecten zijn, die het Bestuurscollege in aanmerking moet nemen.
Dan vraagt de heer Eman zich, of hij de brief van de Minister-President wel goed begrepen heeft, want de heer Finck zou gezegd hebben, dat de incorporatie voor december zijn beslag zal hebben.
Ik wil ter verduidelijking naar voren brengen, dat de Minister-President in zijn brief inderdaad in het vooruitzicht stelt, dat de incorporatie van de duurtetoeslag plaats zou vinden binnenkort, maar dat de incorporatie van de duurtetoeslag in de salarissen nog niet een verhoging hoeft in te houden op die salarissen. Dus dit zijn twee aparte zaken, de incorporatie van de duurtetoeslag is een zaak en de aanpassing van de duurtetoeslag in verband met de gestegen kosten van levensonderhoud is een andere zaak.
Ten aanzien van de eerste verwacht de heer Finck dan ook dat het spoedig zal gebeuren, ten aanzien van het tweede stelt de Minister-President dat men voorlopig daartoe niet bereid is.
Dan stelt de heer Eman voor om dit te verwijzen naar de huishoudelijke vergadering.
De heer Geerman vraagt naar aanleiding van hetgeen naar voren is gebracht over de taakomschrijving en functiewaardering wat daarvan het gevolg is voor de arbeiders. Aangezien hier aan de orde is een aanpassing wegens gestegen kosten van levensonderhoud geldt dit dus niet alleen voor ambtenaren maar ook voor arbeiders.
Het Bestuurscollege is dus van mening, dat het principieel niet juist zou zijn om bij een bepaalde groep wel rekening te houden met de gestegen kosten van levensonderhoud en bij een andere groep niet.
Dus wij zullen moeten wachten totdat voor de ambtenaren de zaak in zijn totaliteit bekeken is en eventueel ook rond is, zodat wij eventueel voor allen tegelijk een aanpassing van lonen en salarissen ineens kunnen toepassen. Overigens kan ik U mededelen, dat ook ten aanzien van de arbeiders de Regering deze zaak bestudeert om een vergelijking te treffen met de arbeiders in de particuliere sector.
De heer Chance heeft verklaart, dat hij tegen belastingverhoging is, trouwens de heer Eman ook. De heer Chance zal het wel op prijs stellen indien wij de ambtenarenbond zo spoedig mogelijk een antwoord kunnen sturen. Nu is dit telegram gericht aan de Eilandsraad, dus het antwoord zal niet van het Bestuurscollege doch van de Eilandsraad uit moeten gaan. U kunt hier twee dingen doen. De raad kan de Ambtenarenbond antwoorden in de geest als voorgesteld door de heer Chance.
Het voorstel, dat door de heer Werleman wordt ondersteund, moet nog behandeld worden. Het is niet schriftelijk ingediend en het Bestuurscollege zal daar haar mening op moeten geven en het was ook de bedoeling om een huishoudelijke vergadering hiertoe te houden.
Dus wij zouden dit telegram ook kunnen behandelen in een huishoudelijke vergadering met het advies van het Bestuurscollege erbij.
Persoonlijk geloof ik, dat de Ambtenarenbond dan een meer concreet antwoord zal krijgen van de Raad dan nu het geval zou wezen. Dus wil ik de Raad voorstellen om dit telegram niet hier te beantwoorden, maar om het te behandelen samen met het voorstel van de heer Werleman in een huishoudelijke vergadering en daarna te beslissen wat voor antwoord zal worden gegeven.
Wij zijn hiermede gekomen aan het eind van de tweede ronde.
Ik wil in de eerste plaats de indieners vragen...........
Mijnheer Figaroa wenst U nog het woord te voeren in verband met het telegram.

DE HEER F D FIGAROA:
Graag nog een kleine uiteenzetting, Mijnheer de Voorzitter. Het gaat hierom. Wij hebben hier een brief van de Minister-President over de taakomschrijving en de functiewaardering en de incorporatie van de duurtetoeslag. Ik wil het Bestuurscollege wel even erop attent maken dat de incorporatie van de duurtetoeslag straks zal betekenen dat de ambtenaren met minder centen naar huis zullen gaan. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Mijnheer Figaroa, dit had U ook in de tweede ronde naar voren kunnen brengen.
Gaat de Raad akkoord met het voorstel, ondersteund door de heer Werleman om het telegram, ingediend door de Ambtenarenbond aan de Eilandsraad, te verwijzen naar de huishoudelijke vergadering en dat het daar wordt behandeld met commentaar van het Bestuurscollege.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor behandeling verwezen naar de huishoudelijke vergadering.

6. Inlichtingen omtrent de personeelsbezetting van het technisch onderwijs.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij zouden graag vernemen hoe het staat met de personeelsbezetting van het technisch onderwijs in het algemeen. In de eerste plaats over de moeilijkheden waarin wij zitten en ten tweede, wat het Bestuurscollege op lange termijn denkt te doen om personeel voor het technisch onderwijs aan te trekken. Door personeel uit te zenden, of door studie-beurzen te verlenen.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, het gaat hier over het technisch onderwijs op Aruba. Zoals verondersteld wordt een algemene bekendheid te zijn, schijnt er bij het technisch onderwijs op Aruba gebrek aan personeel te zijn, waardoor het thans aanwezige personeel ook werk moet verrichten gedurende de hele tijd.
Nu schijnt het zover te zijn gekomen, dat het personeel bij het technisch onderwijs niet langer bereid is onder bepaalde voorwaarden nog overuren te maken.
Mijnheer de Voorzitter, destijds heb ik naar voren gebracht, hoe de toestand was bij het technisch onderwijs in 1964.
Toen heb ik van de gedeputeerde, destijds de heer Oduber, mogen vernemen, dat er geen moeilijkheden waren bij het technisch onderwijs, noch wat de uitvoering van het onderwijs zelf betrof, noch wat het aantrekken van het personeel betrof. Nu hebben wij gelezen en vernomen, dat er bij het technisch onderwijs op Aruba gebrek is aan onderwijzers of beter gezegd, leraren.
Mijnheer de Voorzitter, het is thans zover gekomen, ik weet niet of het waar is, dat gezegd wordt, dat er geen leerlingen meer aangenomen kunnen worden bij het technisch onderwijs aangezien er niet voldoende leerkrachten aanwezig zijn. Dit is zeer te betreuren, niet alleen omdat deze jongens niet de gelegenheid krijgen om zich verder in een vak te bekwamen, maar het is ook zo dat veel van deze jongens, die afgewezen worden of die niet toegelaten kunnen worden bij het technisch onderwijs terug verwezen worden naar gewoon lager onderwijs, waardoor men weer met de moeilijkheid komt te zitten: gebrek aan lokalen en gebrek aan voldoende personeel. Dus van de ene kant worden de lokalen niet dusdanig gebruikt, dat zij rendabel zijn en van de andere kant zijn er te weinig lokalen. Er is ook gezegd, dat de tegenwoordige gedeputeerde van Onderwijs hals op de klap naar Nederland is gegaan om te proberen de nodige leerkrachten aan te trekken. Nu neem ik niet aan, dat deze mensen in Nederland zitten te wachten op een bezoek uit de Antillen om naar Aruba te komen om hier onze jongens te onderwijzen. Zoals U weet, en destijd is dat ook door ons naar voren gebracht, is het loonpeil in Nederland behoorlijk gestegen.

Langzamerhand is het loonpeil zo gestegen, dat deze mensen liever in Nederland blijven. En aangezien wij zelf niet over voldoende krachten beschikken, komen wij vast te zitten. Nu wil ik het Bestuurscollege voorstellen of het niet mogelijk is om met de aanwezige leraren tot een overeenkomst te komen, waardoor voorkomen wordt dat de jongens, die een examen hebben gedaan voor toelating bij het technisch onderwijs en ook geslaagd zijn, niet allemaal zouden kunnen worden aangenomen en dat voorkomen wordt dat verschillende jongens terug verwezen moeten worden naar een gewoon lager onderwijs. Mijnheer de Voorzitter, het is in het belang van de jongens en ook van de Arubaanse bevolking. Dus ons voorstel is; dat het Bestuurscollege die maatregelen treft, waardoor voorkomen wordt dat deze jongens niet toegelaten kunnen worden. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Zijn er andere leden die het woord verlangen?

DE HEER L.A.I.CHANCE: Ik wil eventjes iets vragen, Mijnheer de Voorzitter. Ik heb ergens in de krant gelezen, dat deze personeelsleden, dus de onderwijzers, een ultimatum aan het Bestuurscollege hebben gegeven. Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag willen weten wat dit ultimatum inhoudt en wat het antwoord van het Bestuurscollege te zijner tijd zal zijn.

DE HEER C.A.EMAN: Dezerzijds sluiten wij ons aan bij de woorden van de heer Figaroa en wij zouden ook het antwoord van het Bestuurscollege willen vernemen in deze.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, daar de betrokken gedeputeerde niet aanwezig is zal ik trachten in het kort een en ander over de situatie bij het technisch onderwijs te geven. Het is inderdaad zo, Mijnheer de Voorzitter, dat het moeilijk is leraren voor het technisch onderwijs aan te trekken.
Zoals de heer Figaroa zelf gesteld heeft zijn de salarissen in Nederland de laatste tijd,zodanig verhoogd, dat het niet meer, althans weinig aantrekkelijk is deze leerkrachten aan te trekken.
Het Bestuurscollege heeft ettelijke advertenties in de Nederlandse kranten geplaatst, doch de reactie hierop was uiterst gering.
Degenen die hierop gereageerd hebben, waren of te oud, enkele gepensioneerden, of zij waren niet bevoegd. Om even te recapituleren, Mijnheer de Voorzitter, het volgende.
Na ampele besprekingen tussen het Eilandgebied Curacao en het Eilandgebied Aruba zijn de bestaande bezoldigingsregelingen, voor zover betreft het personeel van het nijverheidsonderwijs, in april 1964 met terugwerkende kracht tot 1 september 1963 tot stand gekomen.
Dat het personeel bij het nijverheidsonderwijs geen genoegen nam met de laatste wijziging in 1964, moge wel blijken uit de vele verzoekschriften, die vanaf maart 1965 tot heden toe binnen gekomen zijn en die tot strekking hebben een nadere herziening van de onderwijsbezoldigingsregeling te bewerkstelligen.
Een van de knelpunten, Mijnheer de Voorzitter, die ook in het rapport van de vereniging van leerkrachten bij het nijverheidsonderwijs vermeld staat, luidt: Vaststelling van de volledige bezoldigingsregeling van leraren bij het technisch onderwijs bij 36 lestijden, in plaats van de huidige regeling. De huidige regeling zegt, dat vanaf het 41ste uur overuur wordt betaald. Voorts willen deze leerkrachten een verhoging van overuren-vergoeding van f.19,50 tot f.31,-- per wekelijkse lestijd. De nijverheidslandsverordening bepaalt, dat elke wijziging van de bezoldigingsregeling voor de goede gang van zaken van het hele onderwijs in de Nederlandse Antillen in overleg met de Gouverneur moet plaatsvinden.

Het Bestuurscollege werd dan ook door de Inspecteur van Onderwijs toegezegd, dat een werkcommissie in het leven zou worden geroepen teneinde deze zaak te bestuderen en voor zover mogelijk aan de wensen van het onderwijzend personeel bij het technisch onderwijs tegemoet te komen en daarna een gezamenlijk advies uit te brengen aan de betrokken Bestuurscolleges. Ondanks het feit, Mijnheer de Voorzitter, dat bedoelde commissie tot heden toe nog niet officieel door de Inspecteur werd geinstalkeerd, zijn de betrokken ambtenaren van de Eilandgebieden, Aruba en Curacao, verschillende malen bijeengekomen teneinde terzaken besprekingen te voeren. Aangezien het personeel bij het technisch onderwijs te kennen heeft gegeven, dat zij met ingang van 1 september 1966 niet meer bereid zou zijn om overwerk te verrichten, althans, niet op basis van de bestaande wettelijke regeling voor overwerkvergoeding, werden zij door de gedeputeerde van Onderwijs desgevraagd en overtuigend medegedeeld, dat een eventuele wijziging van de huidige werktijd dan wel verhoging van de bestaande overwerk vergoeding door ons College wel ernstig overwogen wordt, doch dat zij slechts geschiedde na behoorlijke overleg met het Eilandgebied Curacao en in overeenstemming van de Gouverneur.
In verband met het feit, dat het personeel bij het technisch onderwijs een en ander met betrekking tot overwerkvergoeding voor 1 september 1966 officieel geregeld had willen zien, werd hunnerzijds een verklaring ontvangen, waarin zij te kennen hadden gegeven, dat zij niet tegen de huidige overwerkvergoeding bereid zijn overwerk te verrichten.
Als gevolg van bovenbedoelde ultimatum - en dit houdt eigenlijk ook in het antwoord aan de heer Chance - heeft het Bestuurscollege toen besloten om persoonlijk wat te vinden. Wij hadden gehoopt - aangezien de advertenties niet zo'n goede rol gespeeld hebben - dat ook door persoonlijke contact het ons alsnog zou lukken om enkele leerkrachten aan te trekken. Het is namelijk zo; wij hebben hier een tekort aan drie leerkrachten bij de J.F.Kennedyschool in Oranjestad en twee bij de technische school in San Nicolaas.

DE VOORZITTER: Ik wil nog even aanvullen op wat de heer gedeputeerde Mathew naar voren gebracht heeft dat inmiddels een brief ontvangen is van de heren van het technisch- en nijverheidsonderwijs, waarbij zij alshetware hun ultimatum intrekken en naar voren brengen, dat zij achteraf realiseerden dat zij te weinig rekening hadden gehouden met de gevolgen van hun standpunt. Zij hebben een bespreking aangevraagd met het Bestuurscollege om namelijk tot een oplossing te komen. Deze bespreking zal morgen plaatsvinden.
Dan wil ik volledigheidshalve hieraan toevoegen, dat de verlangens van deze leraren niet alleen betrekking hebben op de overwerkregeling, althans het aantal overuren, dat vergoed wordt en het bedrag per overuur, maar er zijn ook andere belangen. Er is een hele lijst van punten. Vandaar dat de gedeputeerde gesteld heeft, dat het zaak is om aan de hand van het rapport van de werkcommissie de Inspecteur van Onderwijs toe te zeggen, dat wij deze commissie hebben benoemd en dat wij al deze punten hebben bekeken. Dus niet alleen de overwerkregeling, maar ook de andere punten die de heren naar voren hebben gebracht.

Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb vernomen van de betrokken instanties wat het Bestuurscollege in deze wenst te doen op korte termijn. Men gaat nu besprekingen voeren met deze mensen en men hoopt, dat er een oplossing komt.
Op lange termijn hebben wij gevraagd wat het Bestuurscollege in deze zal doen, dus leraren van het technisch onderwijs aan te trekken, hetzij door het aantrekken van personeel uit het buitenland, hetzij door studiebeurzen te verlenen voor het volgen van de opleiding voor leraar van de L.T.S.

Ik vraag mij af of het Bestuurscollege ook in deze het nodige heeft gedaan om deze personen die afgestudeerd zijn bij de UlT.S en H.T.S. om hen deze richting te laten kiezen, want zolang het duurt zullen wij moeilijk personeel kunnen krijgen uit Nederland en dan moeten wij op onze eigen mensen rekenen.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij te vernemen dat alsnog de mogelijkheid bestaat, dat men tot een overeenstemming zal kunnen komen voor wat betreft het geval dat het onderwijzend personeel van de technische scholen toch bereid zouden zijn om de helpende hand aan het Bestuurscollege te bieden teneinde te voorkomen, dat meerdere jongens niet aangenomen zullen worden bij het technisch onderwijs. Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Bestuurscollege wel verzoeken al het nodige te doen, dat wanneer deze jongens niet toegelaten worden en zij niet naar een lager onderwijs terug willen, dat zij niet op straat komen te staan met alle gevolgen van dien.
Mijnheer de Voorzitter, leraar zijn, of onderwijzer zijn is hedendaags geen roeping meer. Het is gewoon een baantje. En men wenst eruit te trekken wat men eruit kan halen. Het gaat hier niet alleen om om deze mensen tegemoet te komen, maar ook de leerlingen en de ouders, zodat alsnog de gelegenheid bestaat dat deze jongens terecht kunnen. Als er straks misschien meerdere leraren kunnen komen, dat is dat toe te juichen, maar in ieder geval moet het Bestuurscollege trachten al het mogelijke te doen om de zaak lopende te houden met het personeel dat thans aanwezig is. Ik dank U.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Ja, Mijnheer de Voorzitter, met betrekking tot hetgeen de heer Werleman naar voren gebracht heeft om onze jongens van de U.T.S. en de H.T.S. en de gelegenheid te stellen om ook deze studie te volgen, moet ik hierbij zeggen, dat er intussen enkele H.T.S.'ers terug zijn en die werkzaam zijn bij het technisch onderwijs. Maar wij zitten daar met enkele moeilijkheden, namelijk de wettelijke bepalingen. Deze mensen worden eigenlijk niet als bevoegden beschouwd, omdat men eerst drie jaar ergens in een bedrijf moet werken om als bevoegd te worden beschouwd. Maar desalniettemin, Mijnheer de Voorzitter, geloof ik wel, dat er inderdaad iets hierin zit en wij zullen alle pogingen aanwenden om onze jongens ook in die richting te leiden.
De heer Figaroa heeft net gezegd, Mijnheer de Voorzitter, dat deze mensen proberen zoveel mogelijk eruit te halen. Ik zou haast kunnen zeggen, dat ik diezelfde mening min of meer ben toegedaan.
Ik wil niet stellen, dat deze leraren het onderste uit de kan willen hebben, maar toch kan ik moeilijk aan die indruk ontkomen, Mijnheer de Voorzitter, dat zij nogal weinig, althans geen begrip hebben getoond voor de moeilijkheden, die het Bestuurscollege ondervindt bij het aantrekken van deze krachten. Maar ik ben toch wel blij om te horen, dat er intussen een brief is binnengekomen van deze leerkrachten en dat zij bereid zijn om over het een en ander te praten. Ik geloof toch wel, Mijnheer de Voorzitter, dat dit iets van een tijdelijke aard is en ik geloof, dat door persoonlijk contact het de gedeputeerde zal gelukken om de nodige mensen aan te trekken. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Ik wil hier nog aan toevoegen, dat het aan het Bestuurscollege niet zal liggen, indien er een bespreking, zoals van voren is afgesproken, geen overeenstemming wordt in bereikt. Wij zijn altijd bereid te praten.
Het Bestuurscollege kan in principe eens zijn met enkele van de punten die genoemd werden.

Er wordt nu alleen gesproken over overwerkregeling en andere punten. Maar het Bestuurscollege is gebonden aan de procedure, dat overleg gepleegd moet worden met de Gouverneur en dat er rekening moet worden gehouden met Inspectie van Onderwijs, die een werkcommissie zou benoemen, die deze materie zal bekijken.
Maar ik kan de Raad de verzekering geven, dat het Bestuurscollege alles zal doen dat mogelijk is, binnen de richtlijnen en de voorschriften om er voor te zorgen, als het enigszins kan, dat de jongens naar school kunnen gaan volgende maand.

Hiermede zijn wij gekomen aan het slot van deze vergadering. Ik dank U allen voor Uw aanwezigheid en ik sluit deze openbare vergadering.

De Voorzitter sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van....................

De Gezaghebber,

De Sekretaris,